

REKOMENDACJE WYNIKAJĄCE Z PRZEPROWADZONYCH BADAŃ W RAMACH PROJEKTU „ZBADANIE WYSTĘPOWANIA I PRZECIWDZIAŁANIA DYSKRYMINACJI NA TLE RELIGIJNYM W MAŁOPOLSKICH SZKOŁACH” zrealizowanego przez Fundację na Rzecz Różnorodności Polistrefa finansowanego ze środków Fundacji im. Stefana Batorego.

Treści zawarte w rekomendacjach zostały podzielone ze względu na podmioty (osoby i instytucje), do których mogą być one bezpośrednio adresowane, a które są władne dokonać pewnych zmian w stanowionym prawie, jego realizacji i praktykach życia społecznego w obrębie zagadnień będących przedmiotem projektu. Poniżej przedstawione zmiany w zakresie przestrzegania praw mniejszości wyznaniowych i światopoglądowych były wyrażone przez osoby badane – przedstawiciele władz szkolnych, rodziców i uczniów pełnoletnich, nauczycieli i przedstawiciele mniejszości wyznaniowych i światopoglądowych w trakcie udzielania odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszach lub w wypowiedziach swobodnych w trakcie wywiadów.

Poniższe rekomendacje wynikają przede wszystkim z przeprowadzonych badań o charakterze ilościowym i jakościowym

REKOMENDACJE DLA WŁADZ USTAWODAWCZYCH I STOSOWNYCH WŁADZ WYKONAWCZYCH

1. Wystosowanie przez Ministerstwo Edukacji Narodowej analogicznej wobec Informacji MEN w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki etyki w szkołach publicznych informacji w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii. Podkreślenie w informacji niealternatywnego wobec siebie i nieobowiązkowego charakteru nauki religii i etyki.
2. Wprowadzenie zmian w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dn. 14.04.1992 w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach – określenie terminu, w którym rodzice, w szkołach ponadgimnazjalnych: rodzice, bądź sami uczniowie oraz pełnoletni uczniowie mają wyrażać życzenie nauki religii/etyki (§1.1 w/w Rozporządzenia).
3. Wyjaśnienie w formie stosownego aktu prawnego w kwestii możliwości wpływania nauczyciela katechety na treści programowe innych przedmiotów niż religia.
4. Przejęcie przez kościoły i związki wyznaniowe wszystkich spraw organizacyjno –

dokumentacyjnych związanych z nauczaniem religii.

REKOMENDACJE DLA OŚRODKÓW SZKOLENIA NAUCZYCIELI, NAUCZYCIELI-KATECHETÓW I UCZELNI WYŻSZYCH PEDAGOGICZNYCH

1. Wprowadzenie lub rozwinięcie w ramach programów kształcenia na humanistycznych kierunkach pedagogicznych i kierunkach przygotowujących do nauczania religii treści o charakterze religioznawczym, przekazujących obiektywne, niewartościowane informacje na temat religii świata.
2. Przygotowanie i uwrażliwienie przyszłych nauczycieli i katechetów na występowanie różnorodności wyznaniowej na terenie Polski zarówno historycznie jak i współcześnie.
3. Przygotowanie kadry nauczycielskiej i wychowawczej na potencjalnie występujące uprzedzenia i sytuacje konfliktogenne wynikające z występowania różnorodności wyznaniowej i światopoglądowej wśród uczniów i rodziców i wskazanie możliwych metod i sposobów zaradzenia im.

REKOMENDACJE DLA WŁADZ SZKOLNYCH

Stosowanie odpowiednich rozporządzeń i informacji MEN w sprawie warunków i sposobów organizowania lekcji religii i etyki, a w szczególności:

1. niedelegowanie nauczycieli niebędących katechetami do opieki nad uczniami uczestniczącymi w rekolekcjach wielkopostnych,
2. ujednolicenia praktyk zgłoszeń rodziców uczniów i uczniów pełnoletnich na lekcje religii i lekcje etyki z przekazaniem im jasnej informacji, że są to zajęcia o charakterze nieobowiązkowym i nie alternatywnym wobec siebie (tzn. uczeń może , ale nie musi uczęszczać zarówno na lekcje religii i etyki),
3. niestosowanie informacji o nieuczęszczaniu na lekcje religii – oświadczenie będące podstawą organizacji lekcji religii lub etyki i wprowadzenia tych zajęć w program szkoły powinno mieć charakter pozytywnego oświadczenia woli, życzenia którego rodzic lub pełnoletni uczeń nie musi ponawiać w kolejnym roku szkolnym, może natomiast być ono przez niego zmienione,
4. niewprowadzanie w ramach obchodów uroczystości szkolnych elementów o charakterze religijnym, unikanie traktowania Mszy św. jako elementu inauguracji, zakończenia roku szkolnego lub innych uroczystości szkolnych, a zwłaszcza wplatania takich elementów między inne punkty uroczystości,
5. unikanie organizowania przez szkoły wyjazdów o charakterze religijnym, pielgrzymek etc.
6. uwrażliwienie kadry pedagogicznej na możliwość występowania zróżnicowania religijnego i światopoglądowego wśród uczniów i bieżące reagowanie na występowanie zachowań

nietolerancyjnych czy dyskryminacyjnych ze strony nauczycieli, uczniów lub rodziców wobec przedstawicieli mniejszości.

REKOMENDACJE DLA NAUCZYCIELI/WYCHOWAWCÓW/KATECHETÓW

1. Bieżące reagowanie na przejawy dyskryminacji, uprzedzeń lub wykluczenia ze strony uczniów, ich rodziców, innych nauczycieli lub władz szkolnych.
2. Wprowadzenie do procesu dydaktyczno-wychowawczego działań i lekcji informujących o mniejszościowych wyznaniach lub konkretnym wyznaniu ucznia w sposób obiektywny, możliwie przyjazny. Mogą być one prowadzone przez nauczyciela, ucznia lub innego przedstawiciela danej mniejszości (pastora, księdza etc.).
3. Przyzwolenie na zaproszenie i udział w rytuale lub uroczystości religijnej religii mniejszościowej.
4. Zorganizowanie wizyty w świątyni mniejszościowego związku wyznaniowego.
5. Przekazanie informacji lub przyzwolenie na takie o religii mniejszościowej w gazetce szkolnej, lub w formie wystawy.
6. Zachęcenie do przekazania informacji o religii mniejszościowej w ramach swobodnej lub przygotowanej wypowiedzi ucznia.
7. Współpraca katechetów różnego wyznania.

REKOMENDACJE DLA RODZICÓW

1. Akceptacja i wspieranie inicjatyw szkolnych mających na celu minimalizowanie przejawów nietolerancji, dyskryminacji, uprzedzeń lub wykluczenia z powodu religii lub światopoglądu.
2. Bieżące reagowanie u wychowawcy lub władz szkolnych na przejawy takich zachowań.
3. Stosowanie otwartej strategii dotyczącej informowania o przynależeniu do wyznania mniejszościowego lub światopoglądzie.
4. Wykazanie inicjatywy w kierunku przekazania podstawowych informacji o swoim i dziecka wyznaniu i światopoglądzie na forum klasy i/lub szkoły.